

Perhevapaiden käyttö ja suorat kustannukset yrityksille

Sami Napari (Etna)
Perhevapaiden kustannukset –seminaari,
Helsinki
7.5.2007

Taustaa

- Tutkimustieto perhevapaiden käytöstä ja kustannuksista yrityksille vähäistä
- Tieto kustannuksista ja niiden jakautumisesta tärkeää pyrittäessä tasaamaan perhevapaiden kustannuksia työnantajien välillä
- Perhevapaakustannusten epätasaisella jakautumisella mies- ja naisvaltaisten alojen välillä potentiaalisesti merkitystä äitien työmarkkina-aseman kannalta

Taustaa

- Perhevapaista yrityksille mahdollisesti aiheutuvat kustannukset
 - ✓ **Suorat kustannukset:** perhevapaan ajalta maksetut palkat ja vuosilomakorvaukset siltä osin kun yrityksen saamat kelakorvaukset ei niitä kata
 - ✓ **Epäsuorat kustannukset:** esim. perhevapaajakson negatiiviset vaikutukset työntekijän tuottavuuteen, sijaisen rekrytoinnista ja kouluttamisesta aiheutuvat kustannukset

Esityksen rakenne

- Käytettävän aineiston esittely
- Katsaus perhevapaiden käytön määriin periodilla 1995-2003
- Hajotelmamenetelmän kuvaus
- Hajotelmatulosten esittely
- Yhteenveto

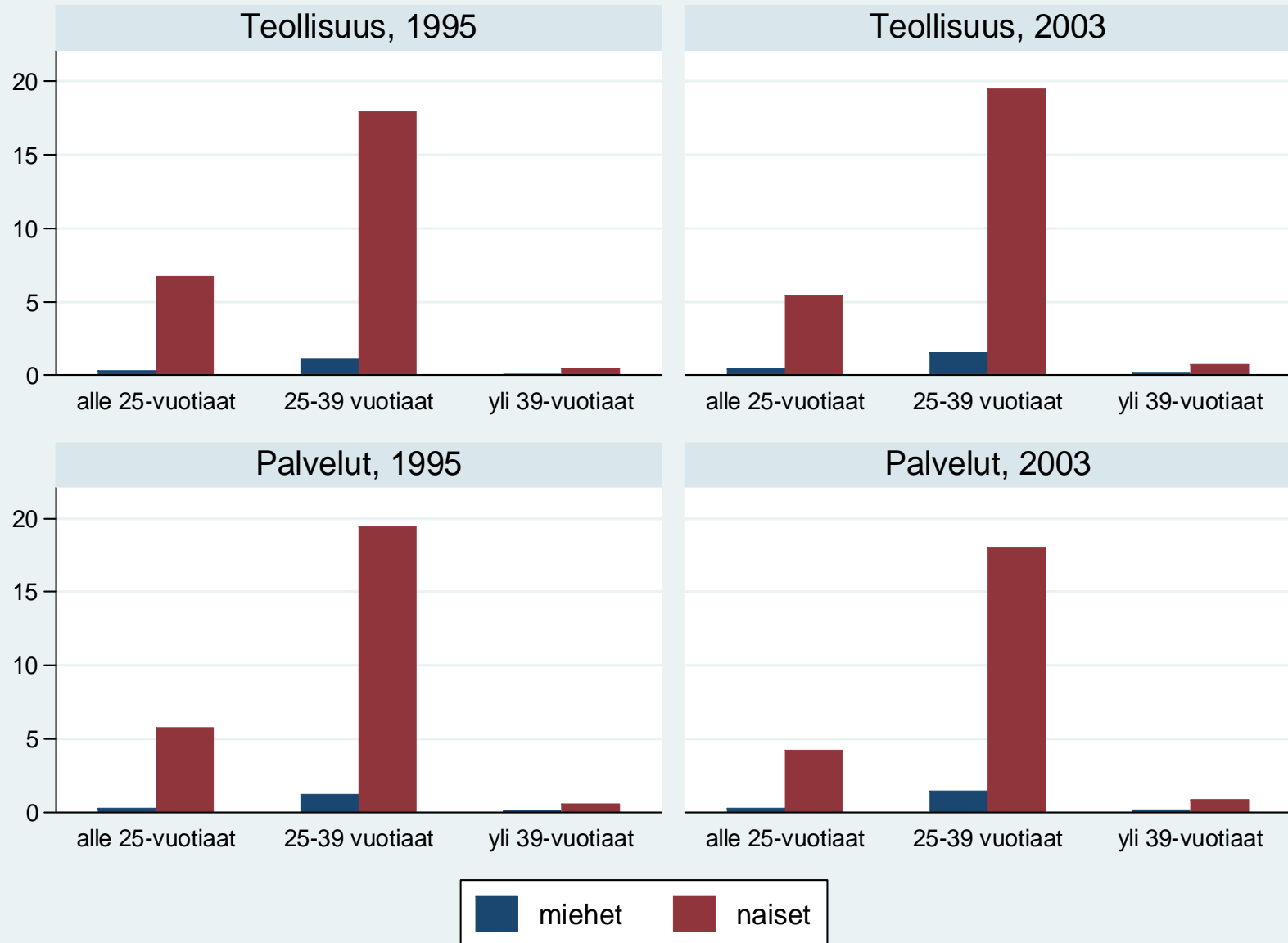
Aineisto

- Aineistoon yhdistetty tietoja Kelan rekisteriaineistoista sekä Tilastokeskuksen ns. FLEED-aineistosta ja yritysten tilinpäätösaineistosta
- Tutkimusperiodi 1995-2003
- Aineisto edustava yrityssektorin osalta
- Vuonna 2003 aineistossa yrityksiä lähes 24000, joissa palkansaajia yhteensä n. 1,05 miljoonaa

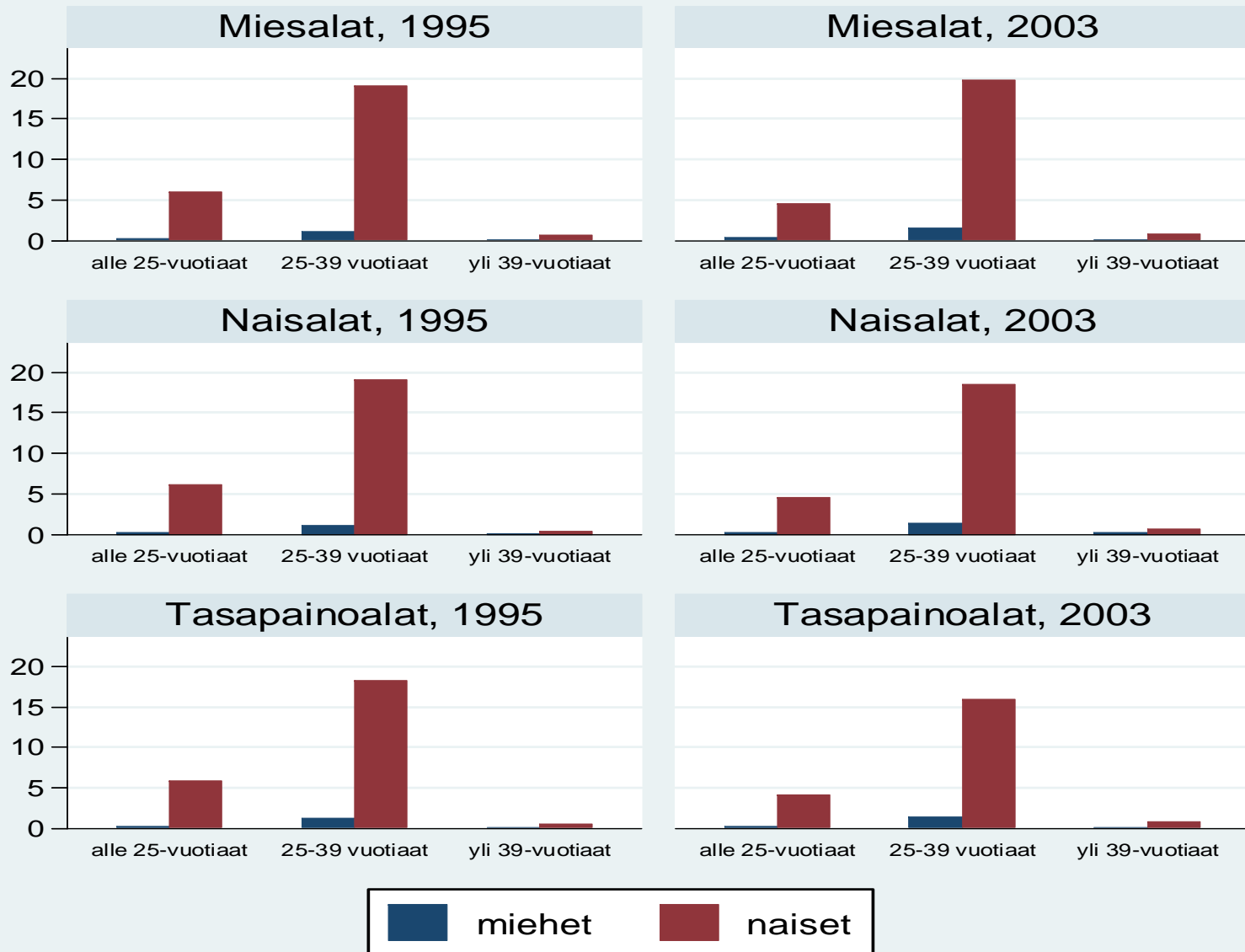
Aineisto

- Aineiston tarjoamat mittarit perhevapaiden kustannuksille:
 - ✓ Perhevapaapäivien kokonaislukumäärä yrityksessä suhteutettuna yrityksen henkilöstömäärään
 - ✓ Niiden perhevapaapäivien lukumäärä yrityksen työntekijää kohti, joiden osalta yritys on saanut Kelalta korvausta perhevapaiden ajalta maksetuista palkoista
 - ✓ Perhevapaiden yhteys yrityksen kannattavuuteen

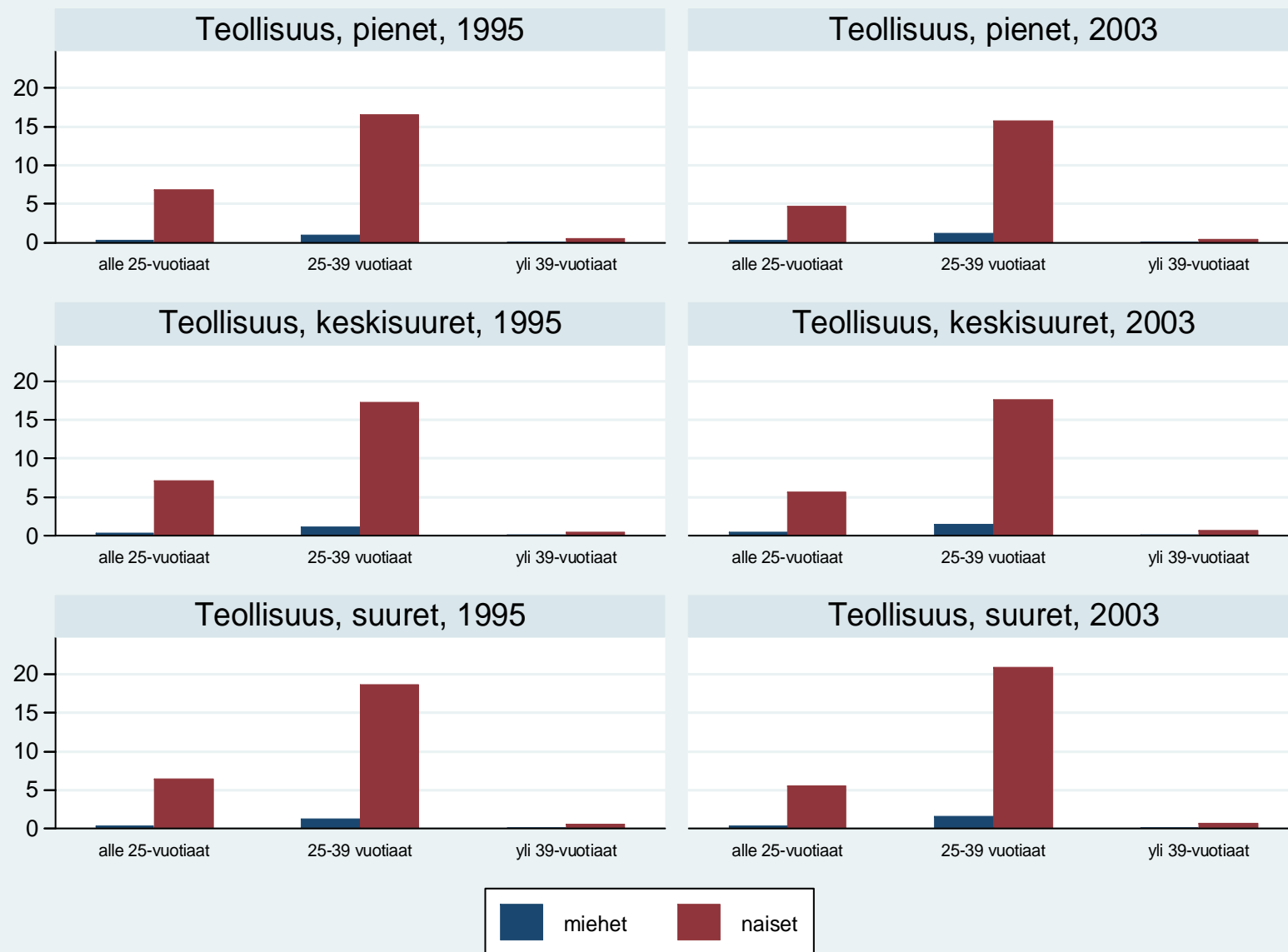
Perhevapaiden kokonaismäärät sektoreittain

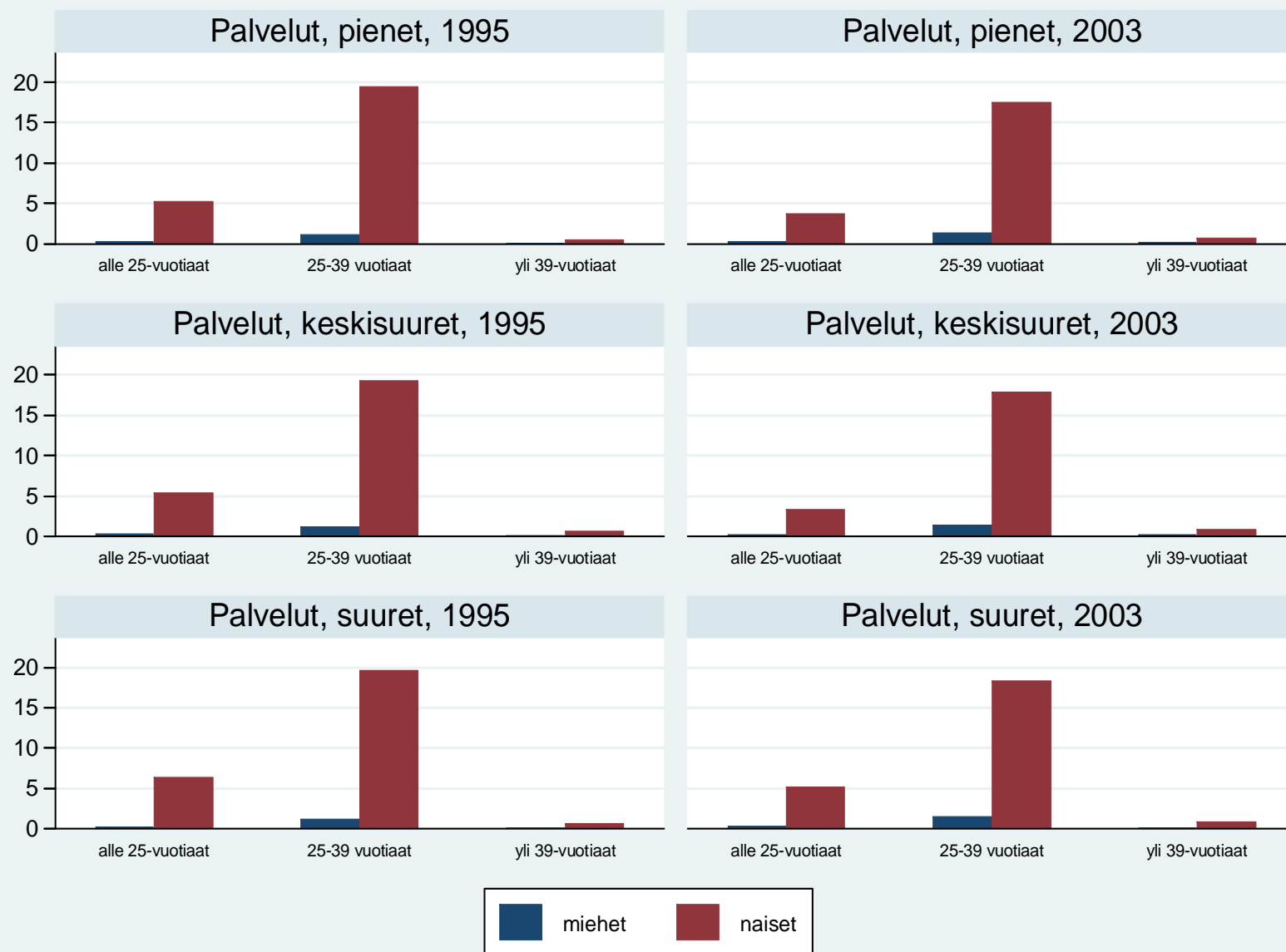
Perhevapaiden kokonaismäärät toimialan sukupuolirakenteen mukaan

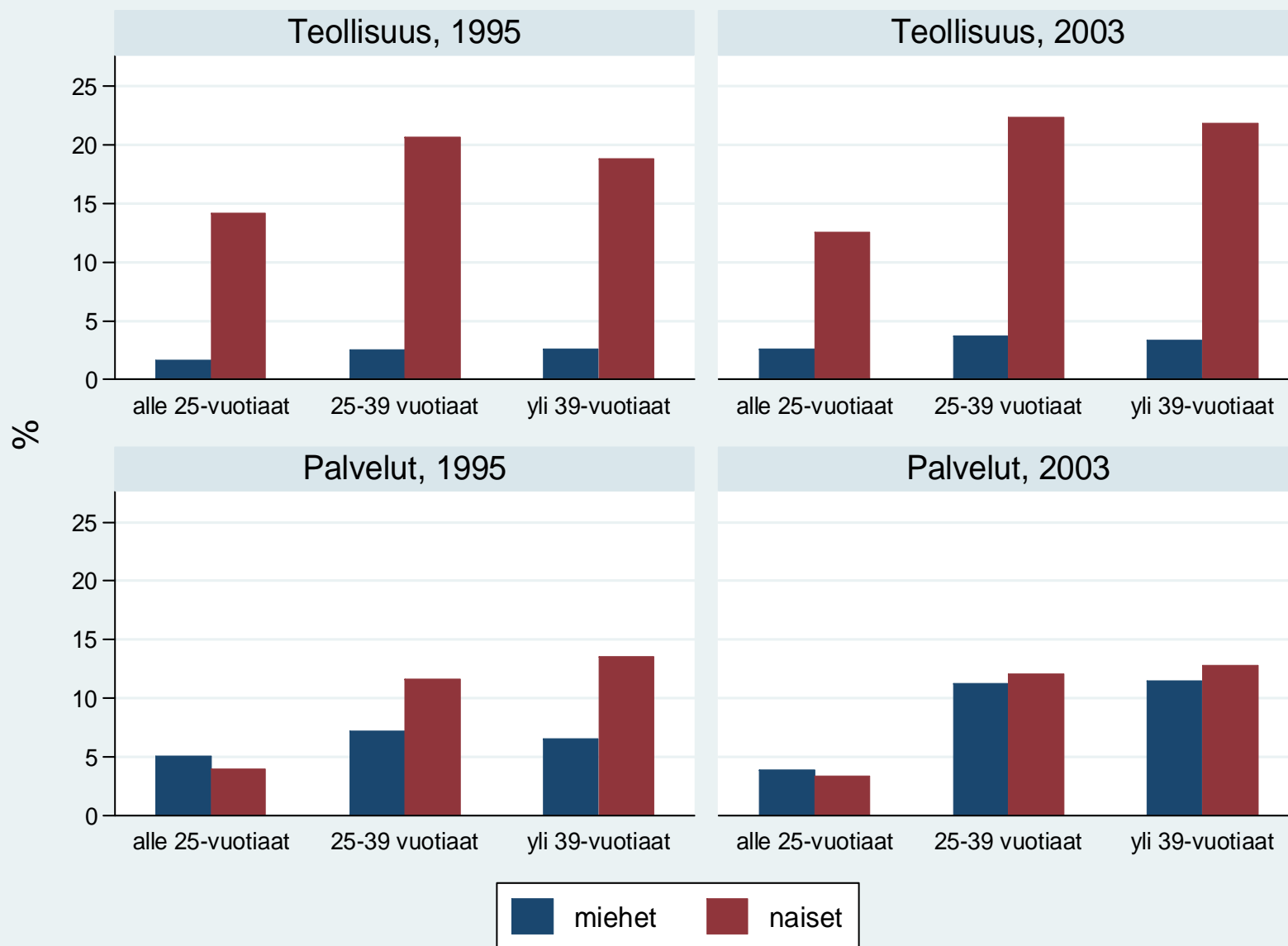
Perhevapaiden kokonaismäärät yrityskoon mukaan, teollisuus

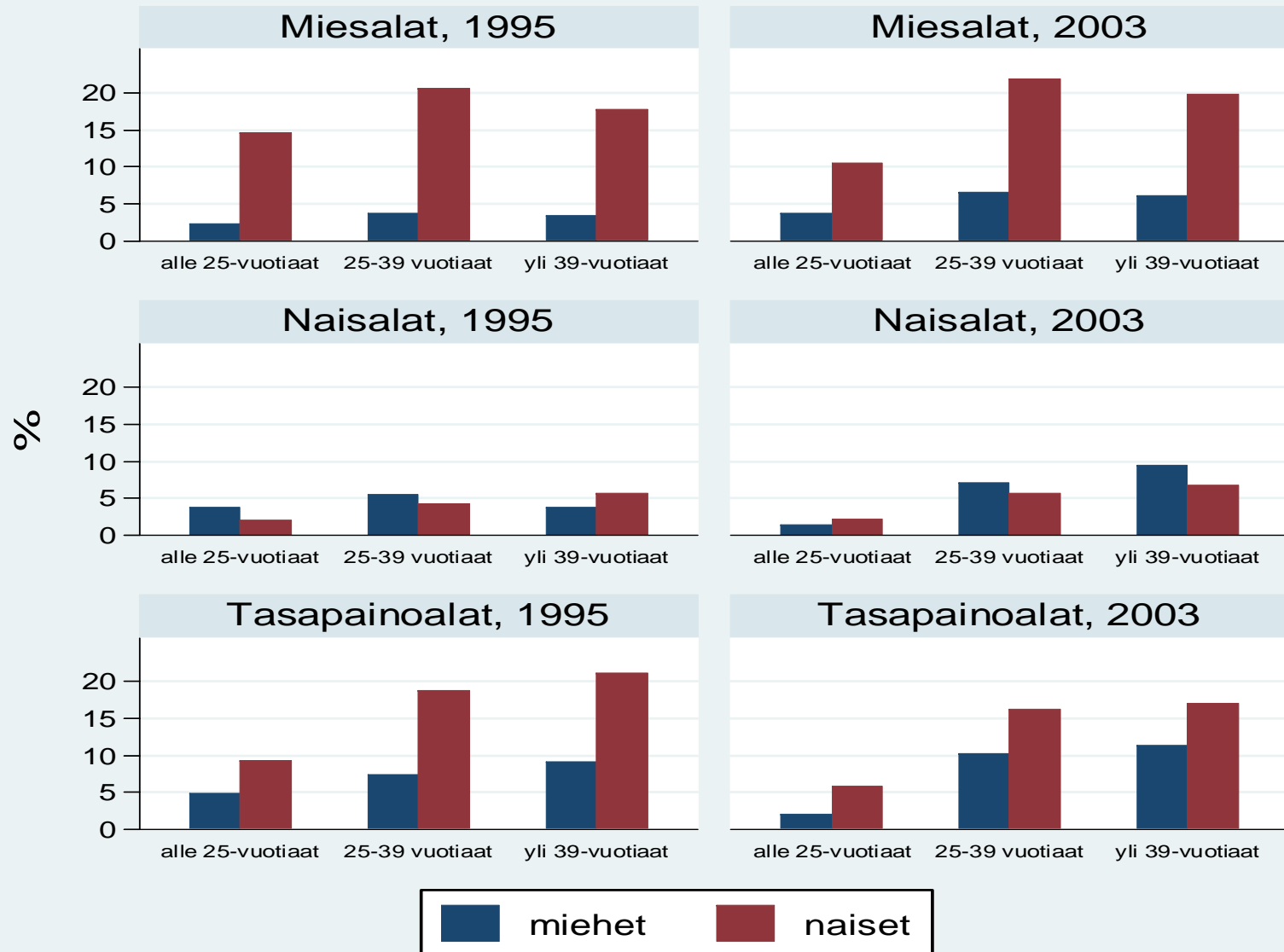
Perhevapaiden kokonaismäärät yrityskoon mukaan, palvelut

Korvattujen perhevapaiden osuus kaikista perhevapaista, sektoreittain

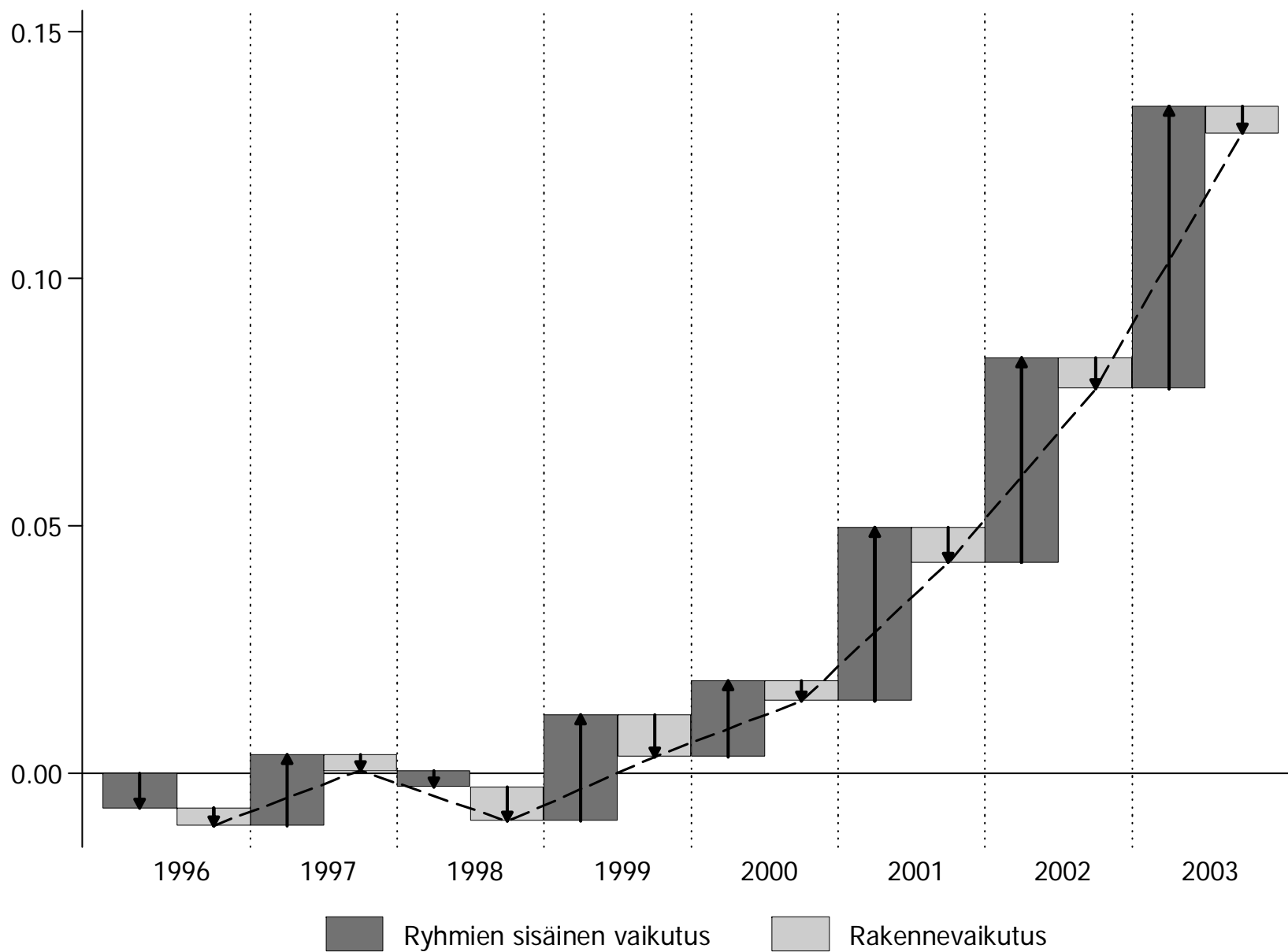
Korvattujen perhevapaiden osuus kaikista perhevapaista, toimialan sukupuolirakenteen mukaan

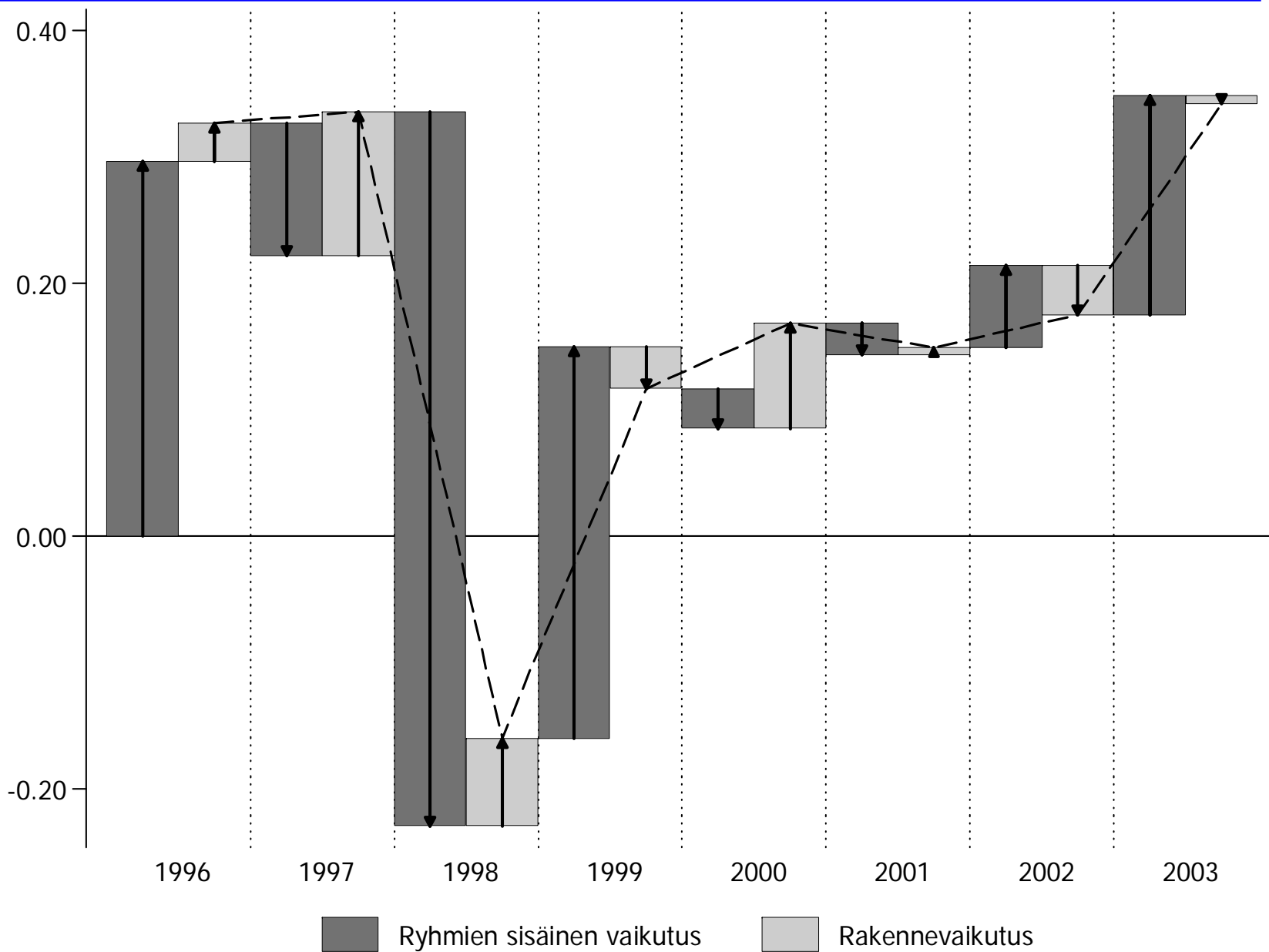
Dekomponointimenetelmä

- Talouden rakenteellisilla muutoksilla (esim. ikä- ja koulutusrakenteen muutokset) vaikutusta perhevapaiden määrään
- Millainen olisi ollut perhevapaiden määrien kehitys ilman henkilöstörakenteessa tapahtuneita muutoksia? Millaisia eroja olisi toimialojen / yrityskokoluokkien välillä mikäli niillä olisi samanlainen henkilöstörakenne?
- Dekomponointimenetelmä: (i) rakennepuhdistettu komponentti (ryhmien sisäinen vaikutus), (ii) rakennetekijä

Perhevapaiden muutoksen hajotelman tulokset, miehet, teollisuus

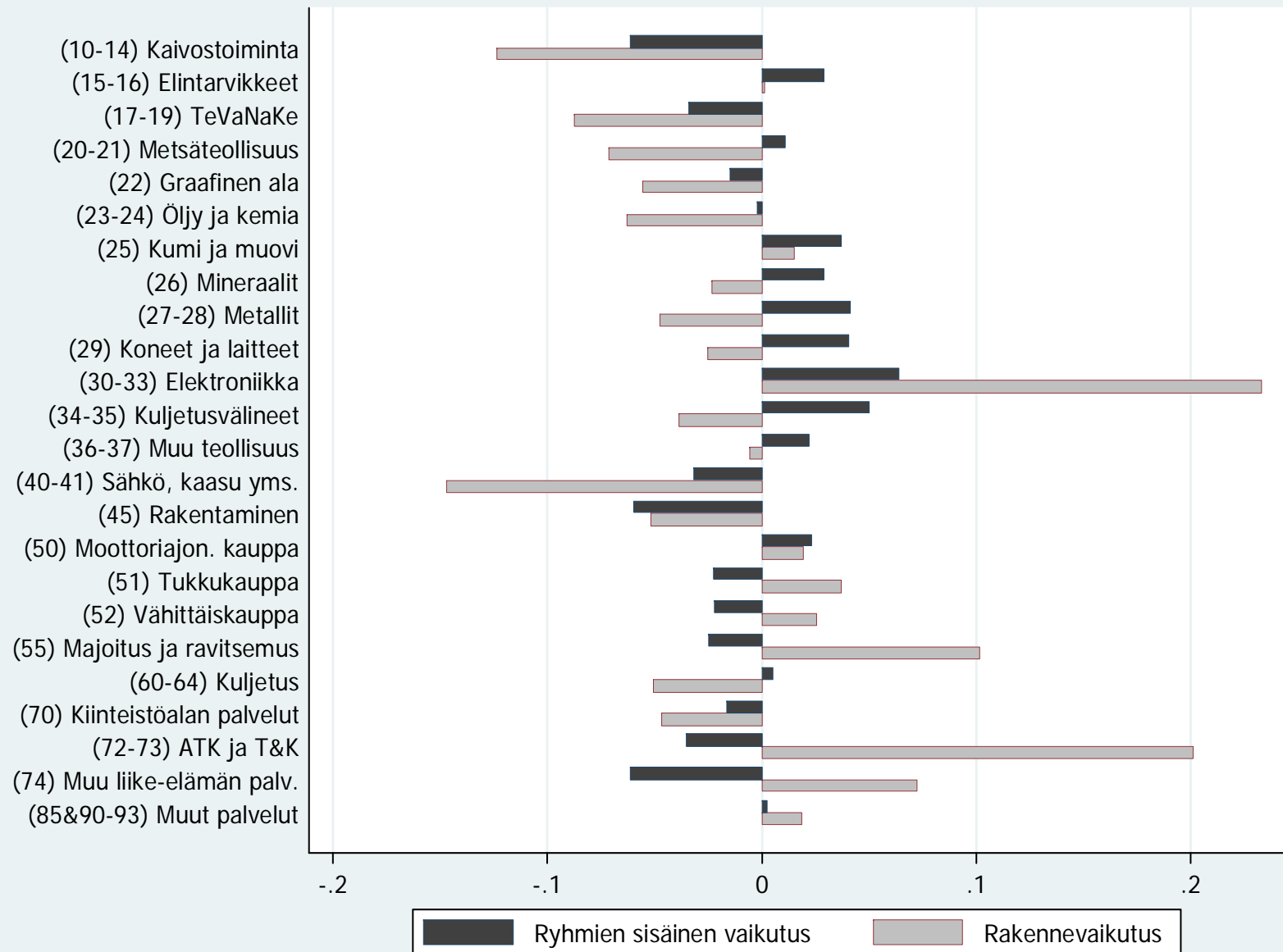
Perhevapaiden muutoksen hajotelman tulokset, naiset, teollisuus

Eli...

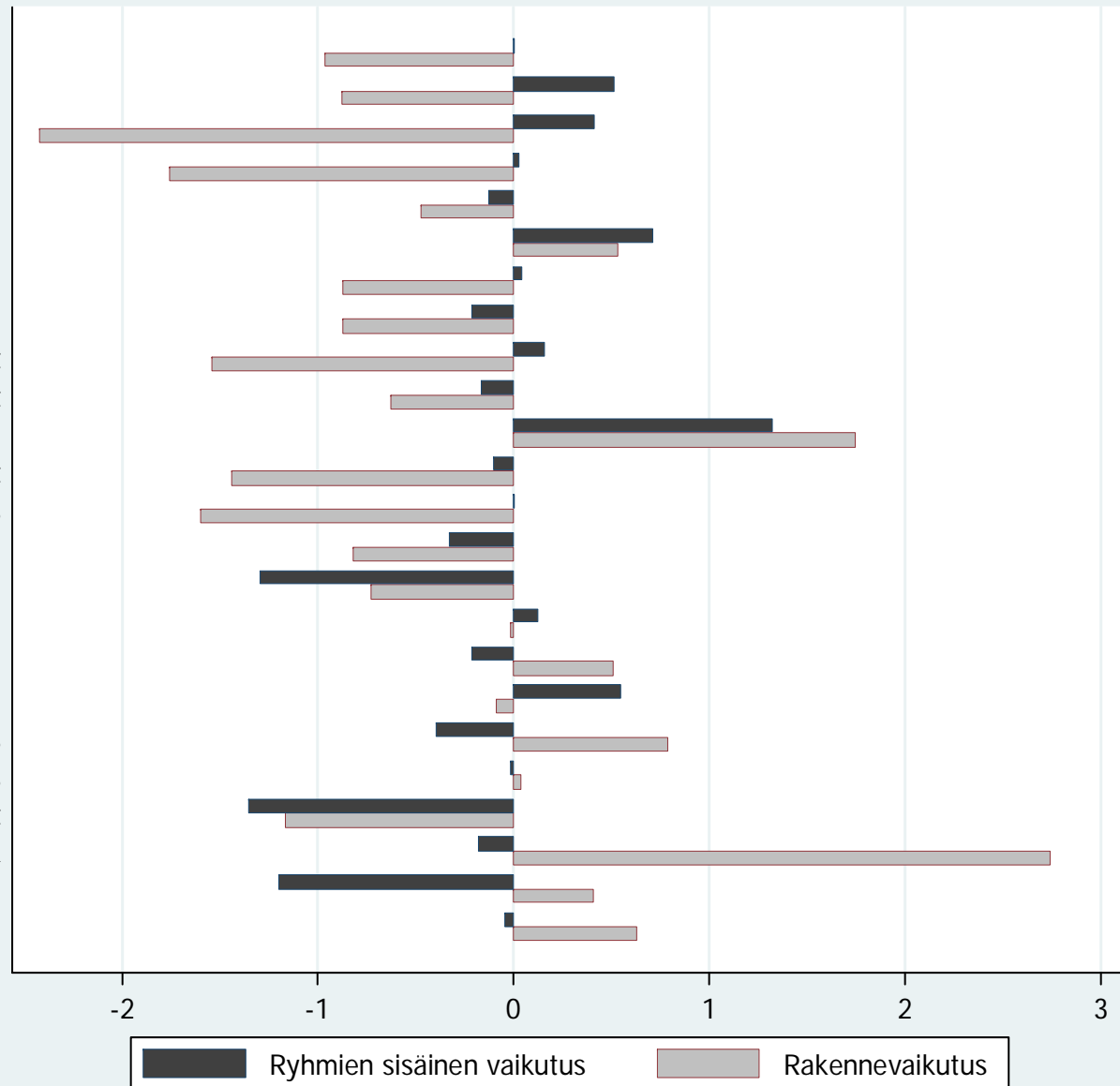
- Tulostemme mukaan muutokset perhevapaiden määrissä periodilla 1995-2003 eivät ole olleet seurausta henkilöstörakenteen muutoksista
- Tämä koskee sekä miesten että naisten perhevapaiden määrien muutoksia
- Johtopäätökset samat sekä teollisuudessa että palvelusektorilla

Perhevapaiden määrien toimialoittaisten erojen hajotelman tulokset, miehet

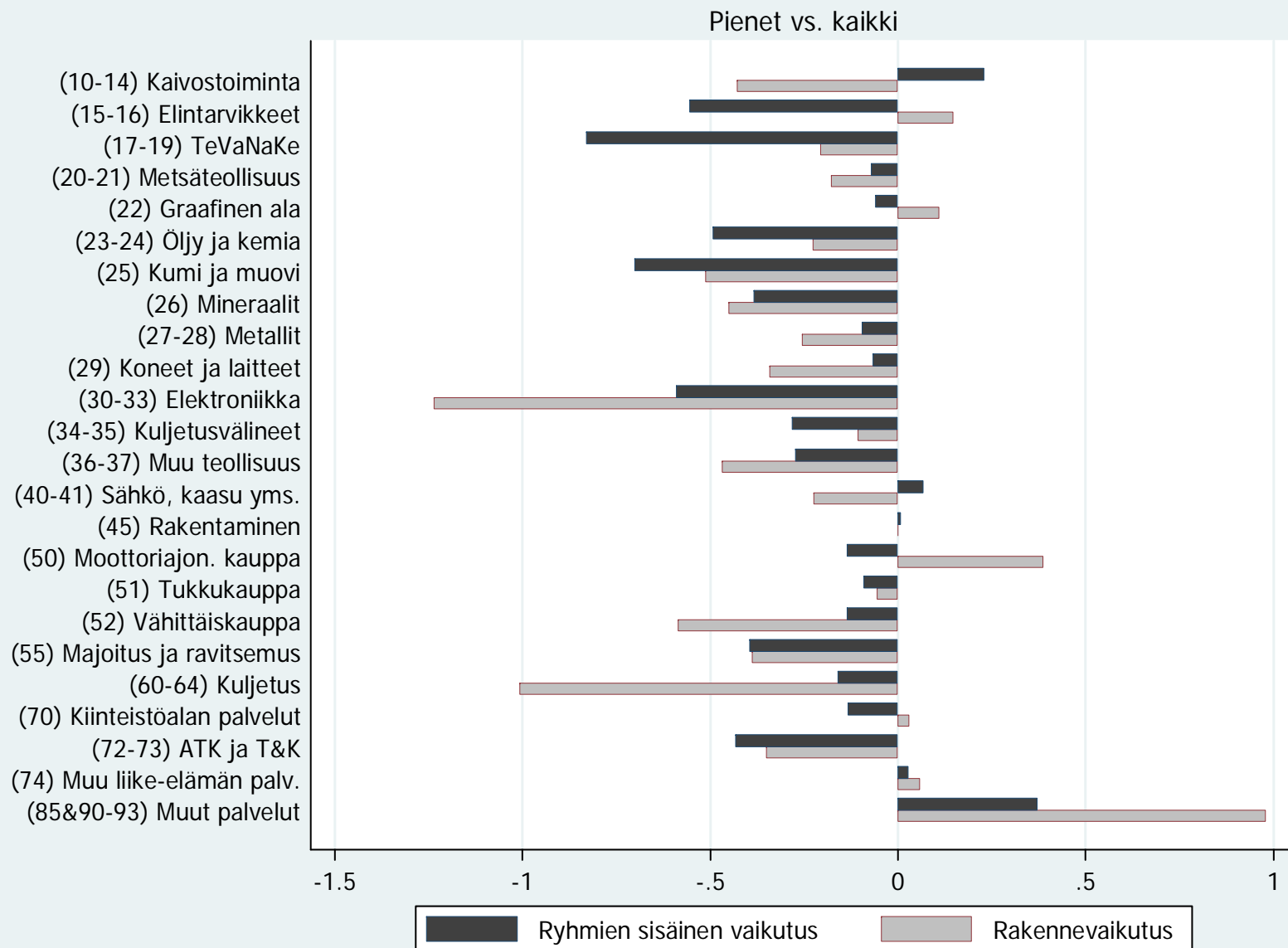

Perhevapaiden määrien toimialoittaisten erojen hajotelman tulokset, naiset

- (10-14) Kaivostoiminta
- (15-16) Elintarvikkeet
- (17-19) TeVaNaKe
- (20-21) Metsäteollisuus
- (22) Graafinen ala
- (23-24) Öljy ja kemia
- (25) Kumi ja muovi
- (26) Mineraalit
- (27-28) Metallit
- (29) Koneet ja laitteet
- (30-33) Elektroniikka
- (34-35) Kuljetusvälineet
- (36-37) Muu teollisuus
- (40-41) Sähkö, kaasu yms.
- (45) Rakentaminen
- (50) Moottoriajon. kauppa
- (51) Tukkukauppa
- (52) Vähittäiskauppa
- (55) Majoitus ja ravitsemus
- (60-64) Kuljetus
- (70) Kiinteistöalan palvelut
- (72-73) ATK ja T&K
- (74) Muu liike-elämän palv.
- (85&90-93) Muut palvelut

Perhevapaiden määrien yrityskokoluokittaisten erojen hajotelman tulokset, pienet vs. kaikki yritykset

Tuloksemme siis viittaavat siihen, että...

- Teollisuudessa rakennetekijät tyypillisesti pienentävät perhevapaiden määrää kun taas ns. sisäiset tekijät lisäävät niitä
 - ✓ Elektroniikka-ala merkittävin poikkeus
- Palveluissa tilanne päinvastainen
- Perhevapaiden pienempi määrä pienissä yrityksissä johtuu osin yrityskokoluokkien välisistä eroista henkilöstörakenteessa, mutta myös sisäiset tekijät vaikuttavat rakennetekijän kanssa samaan suuntaan

Yhteenveto

- Naisten perhevapaiden määrissä ei juuri eroja mies- ja naisvaltaisten alojen välillä. Erot pienet myös teollisuus- ja palvelusektorin välillä
- Perhevapaiden määrät pienemmät pienissä yrityksissä suuriin yrityksiin verrattuna
- Rakennetekijät ovat vaikuttaneet perhevapaiden käytön muutoksiin suhteellisen vähän
- Teollisuudessa rakennetekijät tyypillisesti vähentävät perhevapaiden määriä kun taas ns. sisäiset tekijät lisäävät niitä – palveluissa tilanne päinvastainen

Yhteenveto

- Perhevapaiden suorat kustannukset yrityksille todennäköisesti vähäiset. Mahdolliset merkittävämmät kustannukset luonteeltaan epäsuoria